

Svědectví o ztrátě starého světa

Manželská korespondence Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic a Polyxeny Lobkovické z Pernštejna

Lucie Machalová, Simona Zdražilová, Tomáš Bárta

- Součástí fondu Lobkovicové roudničtí – Rodinný archiv, který je uložen v žitenické pobožce Státního oblastního archivu v Litoměřicích
- Editorem je Pavel Marek
- Jedná se o ego dokument
- Kniha vyšla v roce 2005 a je přepracovanou verzí disertační práce obhájené v roce 2004 na Historickém ústavu Jihočeské univerzity
- Motivací pro vznik této edice byl mj. fakt častého opomíjení tohoto pramene historiky
- V raném novověku se lidé v korespondenci svěřovali se svými pocity, problémy a zdůvodňovali svoje činy, proto je korespondence vhodná pro studium mentalit a každodenního života
- Manželé byli vrchní představitelé katolické šlechty, Zdeněk Vojtěch byl v letech 1599-1628 nejvyšší kancléř Českého království
- Oba manželé zažili před i pobělohorskou dobu, změny v těchto dobách lze také vyčíst ze vzájemné korespondence, která odráží pohled očima dvou vrchních představitelů katolické šlechty
- Důvodem pro posílání korespondence byl Zdeňkův život na císařském dvoře ve Vídni
- 114 dopisů Zdeňka Vojtěcha je uložených pod signaturami D/162 a D/163 a jsou doplněny 61 dopisy, které psala Polyxena manželovi, jsou uloženy pod signaturou D/165
- Až na jednu výjimku, pochází 175 dopisů z let 1618-1627. Dopisy však nejsou všechny
- Dopisy jsou psány ve španělštině. (manželé byli zastánci španělské kultury, zároveň sloužila jako šifrovací jazyk. Na císařském dvoře ale španělsky uměli, proto manželé v korespondenci vymýšleli lidem různé přezdívky)
- Struktura dopisů odpovídala dobovému schématu – salutatio (pozdrav), exordium (proč pisatel píše a poděkování za předešlou korespondenci), narratio (konkrétní text korespondence), petitio (závěrečná prosba k Bohu nebo osobní přání k adresátovi) a conclusium (rozloučení)
- Z korespondence můžeme vyčíst: vztahy uvnitř kancléřovy rodiny, způsob každodenního života, záležitosti správy rodového majetku, tehdejší politický vývoj českých zemí. Také například zprávy ze zasedání říšského sněmu v Řezně (1622), zmínku o Korunovaci Ferdinanda III. (1625)
- Přínosem studia Lobkovické korespondence je, že vyvrací některá dříve zažitá tvrzení (např.: katolický fanatismus Zdeňka Vojtěcha nebo teze o podceňování jeho zájmu o hospodářské záležitosti rodinných panství)
- Dalším přínosem je pomoc při hledání odpovědí na otázky, které se začaly objevovat díky moderním antropologickým badatelským proudům a které dosud v souvislosti s tímto manželským párem nebyly kladeny
- Citlivý vztah mezi oběma manželi prozrazují vzájemná oslovení, např.: „zlatá kněžna“, „jediné potěšení“, „nejkrásnější manželko“ (Zdeněk). Nebo „můj živote“ (Polyxena). Závěrem dopisu si vždy slibovali věrnost a oddanost